Minister Funduszy
i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 18 grudnia 2025 r.

znak sprawy: DKK-IVa.5203.11.2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Stanisława Pawlaka podczas 43. posiedzenia Senatu RP w dniu 16 października 2025 r.

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie (znak: BPS/043-43-1126/25), dotyczące inwestycji w zakresie ochrony ludności, obejmujących budowę i modernizację schronów, centrów zarządzania kryzysowego oraz infrastruktury obrony cywilnej, przedstawiam następujące informacje, przygotowane we współpracy z Przewodniczącym Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz właściwymi ministrami (MFiG, MON, MSWiA, MZ).

Mając na uwadze dynamicznie zmieniający się kontekst geopolityczny i zmiany strukturalne w europejskim bezpieczeństwie i obronie, w I kwartale 2025 r. Rząd RP podjął decyzję o utworzeniu w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) Funduszu Bezpieczeństwa i Obronności (FBiO). Zaproponowane przez Polskę zmiany KPO zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską, a ich oficjalne przyjęcie nastąpiło podczas posiedzenia Rady UE w dniu 20 czerwca 2025 r. Fundusz funkcjonować będzie w oparciu o część pożyczkową Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, co pozwoli na realizację przedsięwzięć w znacznie dłuższym horyzoncie czasowym w porównaniu z inwestycjami realizowanymi w ramach części dotacyjnej (efekty przedsięwzięć finansowanych z cz. grantowej muszą zostać osiągnięte do sierpnia 2026 r.).

tel. 22 273 70 10
fax 22 273 70 11
www.gov.pl/web/fundusze-regiony
www.funduszeeuropejskie.gov.pl

ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa

Fundusz – z budżetem ok. 5,33 mld euro (ok. 22,4 mld zł) – ma na celu wzmocnienie zdolności obronnych i bezpieczeństwa Polski poprzez finansowanie:

- budowy i modernizacji budynków ochronnych (w tym schronów) i infrastruktury ochrony ludności;
- budowy i modernizacji infrastruktury podwójnego zastosowania;
- inwestycji w cyberbezpieczeństwo;
- modernizacji przedsiębiorstw, w tym wsparcia prac badawczo-rozwojowych.

Zgodnie z założeniami w przybliżeniu połowa środków dostępnych w ramach FBiO zostanie przeznaczona na finansowanie działań na poziomie jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym na:

- budowę nowych i modernizację istniejących obiektów ochronnych i schronów;
- budowę i renowację połączeń drogowych, mostów oraz tuneli pozostających w kompetencjach JST (nowe połączenia o indywidualnej długości mniejszej niż 20 km);
- wzmocnienie cyberbezpieczeństwa infrastruktury zarządzanej przez JST lub podmioty im podległe (np. spółki komunalne);
- modernizację istniejących i tworzenie nowych systemów komunikacji kryzysowej;
- ochronę infrastruktury krytycznej na poziomie JST (np. ujęcia wody).

Fundusz Bezpieczeństwa i Obronności zostanie utworzony na podstawie *ustawy o szczególnych zasadach realizacji zadań związanych z inwestycją w zakresie bezpieczeństwa i obronności realizowaną w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności*. Projekt ustawy był przedmiotem uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania, w tym został przedstawiony Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która nie zgłosiła uwag do założeń i treści ww. projektu aktu prawnego. Mając na względzie sytuację finansową jednostek samorządu terytorialnego, przewiduje się, że część pożyczek udzielanych w ramach Funduszu podlegać będzie umorzeniu – kwota umorzeń w ramach FBiO jest obecnie przedmiotem uzgodnień.

Jednocześnie pragnę nadmienić, że Minister Finansów i Gospodarki wskazał, że według danych ze sprawozdań budżety JST po I półroczu 2025 r. zamknęły się zbiorczo nadwyżką budżetową w kwocie 39,5 mld zł, co jest historycznie najwyższym wynikiem budżetowym JST osiągniętym po I półroczu, przy planowanym przez samorządy w skali roku budżetowego deficycie w wysokości 42,2 mld zł.

Odnosząc się do pytania o wysokość środków przeznaczonych na zadania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony ludności uprzejmie informuję, że kwestie dotyczące finansowania ochrony ludności i obrony cywilnej zostały określone w rozdziale 11 *ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie*

cywilnej (Dz. U. poz. 1907; dalej „ustawa”). Zgodnie z art. 155 ust. 1 ustawy na finansowanie zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przeznacza się corocznie środki w wysokości nie niższej niż 0,3% produktu krajowego brutto. Art. 155 ust. 2 ustawy stanowi, że w skład ww. środków wchodzą:

1) środki przeznaczone na realizację zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i wojewodów oraz wydatki Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (RARS);
2) środki przeznaczone na realizację zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przez ministra właściwego do spraw zdrowia i Narodowy Fundusz Zdrowia;
3) środki ujęte w ramach limitu wydatków na finansowanie potrzeb obronnych, o którym mowa w art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny, w wysokości 0,15% PKB.

Za podstawę wyliczenia wysokości środków na finansowanie zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w latach 2025-2026 r. przyjęto PKB za 2023 r. w wysokości 3 410,1 mld zł, ogłoszony w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 maja 2024 r. w sprawie pierwszego szacunku wartości PKB w 2023 r. oraz PKB za 2024 r. w wysokości 3 641 mld zł, prognozowany w wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (według aktualizacji z 10 października 2024 r.).

Zgodnie z art. 156 ust. 2 ustawy, to Program Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (POLiOC) określa sposób finansowania realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej ze środków, o których mowa w art. 155 ust. 2 ustawy. W rozdziale 5 i 6 POLiOC w sposób przejrzysty i transparentny opisano sposób podziału środków finansowych, zarówno na poziomie wojewódzkim, jak i centralnym. Warto zwrócić uwagę, że powyższe zasady zostały zaakceptowane m.in. przez Ministerstwo Obrony Narodowej (MON), Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego oraz Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zgodnie z treścią Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026, podział środków w wysokości 0,3% PKB obejmuje:

1) wydatki resortu spraw wewnętrznych i wojewodów (z uwzględnieniem wydatków na Państwową Straż Pożarną – PSP) oraz RARS: w 2025 r. – 6 394 199 000 zł, a w 2026 r. – 6 150 428 000 zł, z następującym podziałem:
    - wydatki ministra właściwego do spraw wewnętrznych i wojewodów (z uwzględnieniem wydatków na Komendę Główną PSP, Akademię Pożarniczą i komendy wojewódzkie

oraz powiatowe PSP w części 85 – Wojewodowie): w 2025 r. – 5 779 676 000 zł, natomiast w 2026 r. – 5 475 756 000 zł,
- wydatki Rządowego Centrum Bezpieczeństwa: w 2025 r. – 12 607 000 zł, a w 2026 r. – 12 641 000 zł,
- wydatki RARS: w 2025 r. – 601 916 000 zł, a w 2026 r. – 662 031 000 zł. Z uwagi na aktualizację Rządowego Programu Rezerw Strategicznych (RPRS) kwoty wydatków na lata 2025 i 2026 mogą ulec zmianie.

2) wydatki resortu zdrowia na ratownictwo medyczne oraz działalność lotniczych zespołów ratownictwa medycznego: w 2025 r. – 5 191 039 000 zł, a w 2026 r. – 5 594 070 000 zł, z następującym podziałem:
   - w 2025 r. – 4 896 526 000 zł, natomiast w 2026 r. – 5 236 345 000 zł na Zespoły Ratownictwa Medycznego (finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia) i zadania zespołów ratownictwa medycznego,
   - w 2025 r. – 294 513 000 zł, a w 2026 r. – 357 725 000 zł na Lotnicze Pogotowie Ratunkowe (finansowane przez Ministra Zdrowia z części 46 – Zdrowie).
3) środki ujęte w ramach limitu wydatków na finansowanie potrzeb obronnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy o obronie Ojczyzny, w wysokości 0,15% PKB tj. w 2025 r. – 5 115 150 000 zł, w 2026 r. – 5 461 800 000 zł.
   Zgodnie z zapisami ustawy Minister Finansów i Gospodarki dokonał zmian w ramach środków ujętych w ustawie budżetowej na 2025 r. polegających na przeniesieniu wydatków zaplanowanych w dziale „obrona narodowa" między częściami budżetu państwa (z cz. 29 – Obrona narodowa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej) w łącznej kwocie 5 115 150 000 zł, z tego do:
   - części 42 - Sprawy wewnętrzne w kwocie 487 518 000 zł,
   - części 85 - Wojewodowie w kwocie 4 627 632 000 zł.
   W odniesieniu do środków ujętych w ramach projektu ustawy budżetowej na rok 2026 na ten cel, zgodnie z podziałem dokonanym przez MSWiA w uzgodnieniu z MON, zostały ujęte środki w łącznej kwocie 5 461 800 000 zł, z tego w:
   - części 42 - Sprawy wewnętrzne w kwocie 520 564 000 zł,
   - części – 85 - Wojewodowie w kwocie 4 941 236 000 zł.

Kryterium wyjściowym podziału środków w ramach POLiOC było założenie, że:

- 80-90% zostanie przeznaczone dla województw, w tym 90% z powyższej kwoty na zadania realizowane przez samorządy;

- 10-20% zostanie przeznaczone na zadania ponadlokalne, inwestycje pilotażowe oraz strategiczne (centralne).

Powyższy podział został uzgodniony z MON. Informację o wysokości limitów poszczególnych obszarów przekazano wojewodom.

Z otrzymanej puli wojewódzkiej, tj. w 2025 r. ponad 4,6 mld zł, nie mniej niż 90% środków ma zostać przekazane do samorządów, a do 10% środków zostanie w dyspozycji wojewodów.

Wojewodowie przekazują ze swojej puli środki dla samorządów, po dokonaniu merytorycznej i finansowej analizy wniosków samorządów zawierających m.in. kosztorys i harmonogram realizacji zadania, przy zapewnieniu wykorzystania środków finansowych na jego realizację do końca 2025 r. Środki mogą być wydatkowane w sześciu obszarach tematycznych:

1) Obiekty zbiorowej ochrony;
2) Zabezpieczenie logistyczne i zapewnienie ciągłości dostaw;
3) Utrzymanie i rozwój podmiotów ochrony ludności i organizacji pozarządowych, w tym krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, Państwowego Ratownictwa Medycznego i jednostek ochrony przeciwpożarowej;
4) Edukację, szkolenia oraz bazę i zaplecze szkoleniowe;
5) Bezpieczną Łączność Państwową oraz alarmowanie, ostrzeganie i powiadamianie;
6) Korpus obrony cywilnej.

Jednocześnie zwracam uwagę, że działania mające na celu wzmocnienie bezpieczeństwa i zdolności obronnych będę realizowane nie tylko w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności i budżetu państwa – w związku z nową sytuacją geopolityczną w Europie wprowadzane są również rozwiązania w obszarze polityki spójności. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające dotychczasowe regulacje dotyczące realizacji polityki spójności na lata 2021-2027, umożliwiły wprowadzenie do poszczególnych programów zadań związanych z obronnością oraz ochroną ludności i obroną cywilną.

Ponadto pragnę poinformować o działaniach podjętych przez Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego zmierzających do wzmocnienia współpracy między administracją publiczną, a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w obszarze budowania odporności społecznej.

Wyrazem tych działań jest przygotowanie projektu zarządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie Rady do spraw Budowania Odporności Społecznej. Celem powołania Rady jest utworzenie trwałej platformy współpracy między administracją publiczną, samorządami a organizacjami pozarządowymi

w zakresie wzmacniania odporności społecznej, co obejmuje również działania związane z ochroną ludności i przygotowaniem na sytuacje kryzysowe.

Efektywna realizacja projektów dotyczących bezpieczeństwa i ochrony ludności wymaga nie tylko odpowiedniego poziomu finansowania, ale również włączenia w ich planowanie i realizację lokalnych społeczności oraz organizacji obywatelskich, które mogą pełnić istotną rolę wspierającą administrację publiczną w zakresie edukacji, organizacji pomocy oraz tworzenia lokalnych planów reagowania. W przekonaniu o konieczności wzmocnienia lokalnych społeczności poprzez wsparcie małych i średnich organizacji pozarządowych działających w małych i średnich miejscowościach zostały podjęte starania o kontynuację w kolejnych latach realizowanego z sukcesem w bieżącym roku programu pn. *Moc Małych Społeczności*. Został przygotowany projekt programu uwzględniający zebrane doświadczenia. Obecnie trwają prace parlamentarne w komisjach sejmowych dotyczące zagwarantowania jego finansowania w kolejnych latach.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM

tel. 22 273 70 10
fax 22 273 70 11
www.gov.pl/web/fundusze-regiony
www.funduszeeuropejskie.gov.pl

ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa